

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XVI: 2018

Nr 27 (565)

Data odczytu: 26.09.2018 r.

Data wydania: 26.09.2018 r.

=====

1112. spotkanie

Zbigniew Klaczyński

65-lecie Koła Miejskiego Polskiego Związku Filatelistów w Grudziądzu

W pierwszej połowie lat pięćdziesiątych XX wieku w Grudziądzu były jeszcze wyraźne ślady zniszczeń wojennych. Taki był ówczesny Grudziądz, z mapy miasta zniknęły niektóre ulice. Ocalałe domy miały ślady wojennej zawieruchy, zamurowane okna i bramy w wypalonych kamienicach. Ale mimo tych zniszczeń, życie w mieście stawało się coraz bardziej stabilne. Zwróćmy uwagę na filatelistykę krajową. Chciałbym zwrócić uwagę, jakie były początki zorganizowanego ruchu filatelistycznego w Polsce, bo on stanowi moją myśl przewodnią dzisiejszego spotkania.

15 października 1950 r. zjazd przedstawicieli istniejących stowarzyszeń filatelistycznych działających w Polsce po II wojnie światowej przyjął zmiany organizacyjne

w polskim ruchu filatelistycznym i powołał w Warszawie Polski Związek Filatelistów oraz zatwierdził Statut PZF. Siedzibą związku stała się Warszawa oraz oddziały wojewódzkie w terenie. We wrześniu 1951 roku istniało 14 oddziałów. Powołane początkowo oddziały wojewódzkie przekształcono na X Zjeździe w 1969 roku w okręgi. Po reformie administracyjnej kraju w 1975 roku powołano dalsze okręgi m.in. w Toruniu.

W Grudziądzu nie było i nie ma do dzisiaj sklepu filatelistycznego, który by promował walory filatelistyczne poszukiwane przez miejscowych kolekcjonerów. Pod koniec lat pięćdziesiątych uruchomiono sklep Ruchu, ale poza abonamentem znaczków Poczty Polskiej, później znaczków tzw. krajów demokracji ludowej i niektórych akcesoriów filatelistycznych, nie było poważniejszych ofert.

Jeżeli mówimy o ówczesnych filatelistach grudziądzkich, to niektórzy wzajemnie się znali, ale nie dochodziło do jakichkolwiek spotkań.

W 1953 roku byłem w klasie maturalnej, przypadek sprawił, że byłem dwukrotnie w Toruniu, gdzie nawiązałem kontakty z działaczami toruńskiego Oddziału Polskiego Związku Filatelistów, w wyniku czego, doszło do reaktywowania zorganizowanej filatelistyki w Grudziądzu.

23 lipca 1953 roku, po uprzednich osobistych kontaktach ze znanymi w mieście kolekcjonerami znaczków pocztowych, zostało zwołane inauguracyjne spotkanie grudziądzkich filatelistów w sali Zakładowego Domu Kultury (GZPG-um) przy ul. Wybickiego. Na spotkanie przybyło 15 osób. W zebraniu udział wzięła delegacja Oddziału PZF w Toruniu, delegacji przewodniczył Stefan Walichniewicz, sekretarz Jan Sawczak-Knihinicki omówił dokładnie statut PZF, Roman Buchciński sprawy finansowe.

Wszyscy uczestnicy zebrania z Grudziądza zgłosili swój akces na członków PZF i powołali Koło Nr 2 PZF w Grudziądzu (dzisiejsze Koło Miejskie PZF) Oddział w Toruniu.

Następnie wybrano pierwszy zarząd Koła w składzie: przewodniczący Franciszek Migdał, sekretarz Zbigniew Klaczyński, skarbnik Edmund Jabłoński, zastępca członka zarządu Zbigniew Królikiewicz. Do komisji rewizyjnej wybrano: przewodnicz. Władysław Bąk, sekretarz Walenty Lipowski i członek Paweł Brudecki.

Nowo założone Koło zapoczątkowało rozwój Polskiego Związku Filatelistów w Grudziądzu. Założycielska grupa liczyła 15 osób, ale już po roku liczba jego członków wzrosła do 25 osób. W następnych latach liczba członków systematycznie się powiększała.

I tak w latach: 1959-1960 Koło zrzeszało 225 członków (116 młodzieży); 1961-1963 – 203 członków (110 młodzieży); 1966-1969 – 269 członków (142 młodzieży); 1969-1971 – 219 członków (114 młodzieży); 1971-1973 – 118 członków; 1979-1981 – 106; 1981-1985 – 171; w 2003 roku – 70; obecnie 23 członków. Stan osobowy Koła uzupełnili dwaj członkowie przedwojennego Stowarzyszenia Filatelistów w Grudziądzu (półtora roku po inauguracyjnym spotkaniu) Florian Łodyga oraz Jan Zalewski – obaj zostali członkami Koła nr 2.

W celu zainteresowania grudziądzan nowym stowarzyszeniem kolekcjonerskim, zamieszczano w prasie wiadomości o miejscu spotkań wymiennych. Działalność nowo powstałego Koła skupiała się głównie na cotygodniowych spotkaniach wymiennych, dyskusjach na tematy związane z kolekcjonowaniem znaków pocztowych oraz ich opracowywaniem, przechowywaniem itp. Zaprenumerowano pismo „Filatelista”, którego pierwszy numer ukazał się w październiku 1954 roku. Pierwotnie było to czasopismo o formacie A5, objętości do 24 stron, ilustrowane.

Minęło 65 lat od pamiętnego dla historii grudziądzkiego ruchu filatelistycznego, założycielskiego spotkania, w tym okresie Kołem kierowali prezesi:

Franciszek Migdał	1953-1956
Feliks Kuszajewski	1956-1960
Karol Burghard	1961-1965
Zbigniew Choynowski	1965-1969
Sławomir Kowalski	1969-1971
Jerzy Świeżawski	1971-1993
Zbigniew Klaczyński	1993-2011
Krzysztof Lisowski	2011-2016
Andrzej Korzeń	2016-

W latach 1953-1969 Koło działało w strukturach Oddziału Toruńskiego, w latach 1969-1978 w strukturach Okręgu Bydgoskiego, od 1979 r. ponownie w strukturach Okręgu Toruńskiego.

Koło PZF w Grudziądzu pierwotnie oznaczono numerem 2, od roku 1979 numerem 22. W roku 1993 Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze, ze względu na charakter Koła, uchwaliło dokonać zmiany nazwy na **Koło Miejskie PZF w Grudziądzu**. Koło Miejskie od chwili powstania, przez cały okres istnienia miało zawsze charakter ogólnomiejski, zawsze skupiało filatelistów z różnych środowisk i zakładów pracy. Z naszego Koła wywodzi się większość założycieli nowych kół PZF w Grudziądzu.

W ostatnich latach ilość Kół PZF w Grudziądzu uległa gwałtownemu zmniejszeniu, co miało związek z likwidacją ich zakładów pracy. Członkowie z rozwiąza-

nych Kół, ci najbardziej związani z filatelistyką, zasilili szeregi członków Koła Miejskiego PZF.

Silą grudziądzkiej filatelistyki była młodzież, zachęcana do kolekcjonowania

znaczków pocztowych przez nauczycieli – Henryka Bieruta i Romana Konrada. Przy Technikum Chemiczno-Elektrycznym działało prężne Koło Młodzieżowe, którego opiekunem był właśnie H. Bierut. Młodzieżą zbierającą się w Kole Miejskim opiekował się R. Konrad. Opiekunem Koła Młodzieżowego przy Technikum Rolniczym był Zbigniew Królikiewicz. W 1970 roku nastąpiła

zmiana formy zrzeszania się młodzieży (dotychczas zrzeszonej przy Kołach dorosłych). Utworzono Koło Młodzieżowe przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Grudziądzu, opiekunem był H. Jędrzejowski.

Grudziądzkie Koło Miejskie PZF kilkakrotnie zmieniał swoją siedzibę, korzystając w swojej działalności z gościnności grudziądzkich instytucji społeczno-kulturalnych. W latach 1953-1971 i 1985-1996 spotkania odbywały się w sali Zakładowego Domu Kultury – GZPG-um przy ul. J. Wybickiego, zaś w latach 1971-1985 i od roku 1996 odbywały się w Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Moniuszki 13. W latach 2009-2012 spotykaliśmy się również w świetlicy Poczty Polskiej Grudziądz 1 przy ul. Sienkiewicza, w dobrej atmosferze, gdy naczelnikiem była pani D. Ronowska. W Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej gościliśmy jeszcze dwa razy ale, dwa razy rezygnowaliśmy, zawsze z tego samego powodu. Przy zmniejszonym stanie osobowym członków Koła, powstał problem z regulowaniem

należności wobec Spółdzielni Mieszkaniowej. Obecnie członkowie Koła Miejskiego korzystają z bezpłatnego pomieszczenia przy Rynku 3-5, w godz. 17-18, wejście wspólne z Informacją Turystyczną.

Wystawiennictwo filatelistyczne jest jedną z ważniejszych

dziedzin związanych z kolekcjonerstwem znaków pocztowych. Wystawy mają już swoją historię a grudziądzcy filatelisci mogą się pochwalić bogatym dorobkiem wystaw, pokazów, wernisaży i innych imprez, związanych z historią, rocznicami państwowymi i okolicznościowymi imprezami filatelistycznymi, często obchodzonych bardzo uroczyście. Odnośnie wystaw i innych imprez filatelistycznych, były one organizowane również przez później powstałe Koła PZF w Grudziądzu. Ja odnoszę się do tych organizowanych przez Koło nr 2 – Koło Miejskie.

II Wystawa Filatelistyczna (I w 1935 r.) w dniach od 11.09. do 17.09 1960 r.

Bardzo znacząca, już sam fakt, że odbyła się w salach Muzeum Miejskiego przy ul. Wodnej, uświetniła obchody 1000-lecia Państwa Polskiego oraz 100-lecie Polskiego Znacznka Poczтового, organizatorem wystawy było Koło nr 2. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był Jan Zalewski, przewodniczącym jury Jan Sawczak-Knihicki. Z okazji wystawy stosowano dwa stemple okolicznościowe, wydano karnet – wewnątrz wklejone znaczki, skasowane okolicznościowym stemplem.

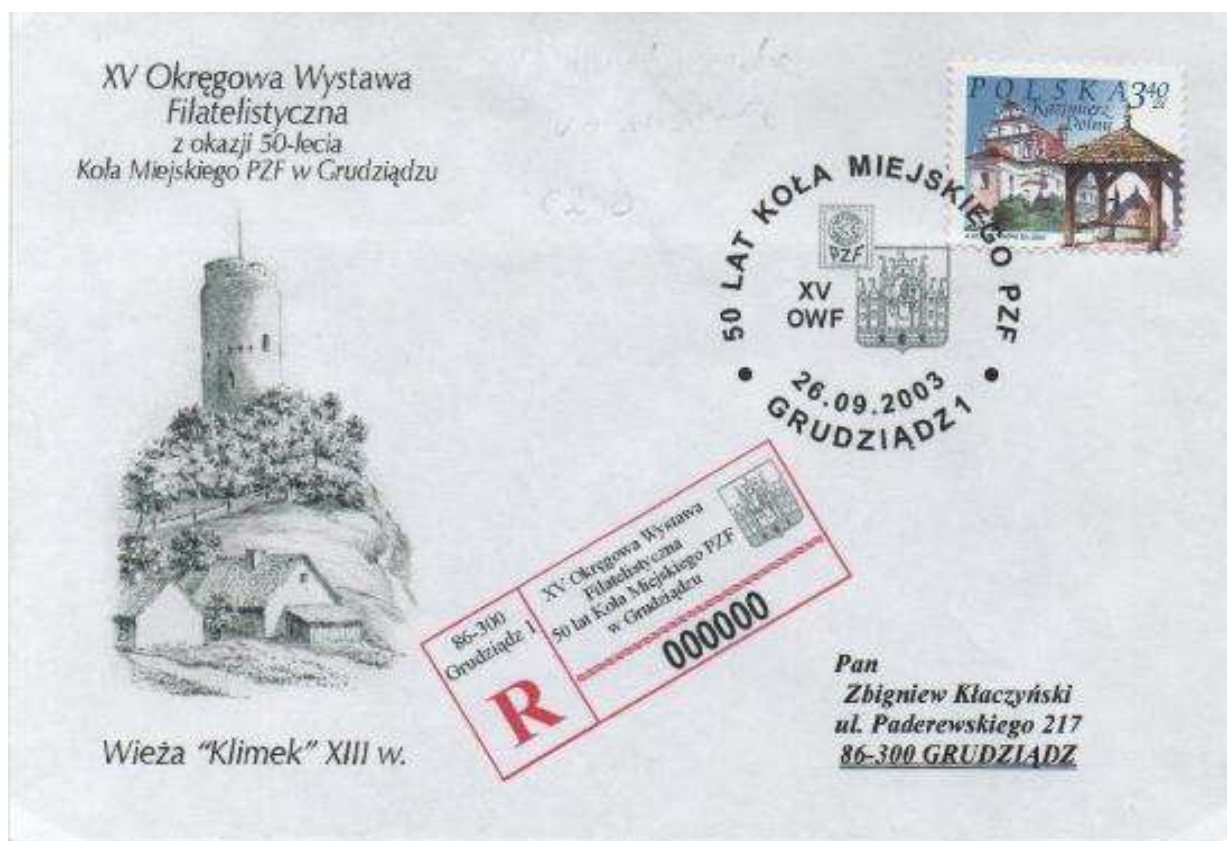
Wystawcy: Florian Łodyga, Jan Zalewski, Karol Burhard, Edmund Jabłoński, Kazimierz Podhorodecki. Florian Łodyga był wystawcą **I Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej** w 1935 r. a przewodniczący komitetu organizacyjnego wystawy Jan Zalewski, był członkiem komisji rewizyjnej w przedwojennym Stowarzyszeniu Filatelistów w Grudziądzu.

Z perspektywy dnia dzisiejszego, w tamtych latach spotykało się eksponaty filatelistyczne nie zasługujące na ich wspomnienie, przeladowane hasłami politycznymi w rodzaju „Lenin i jego idea”, „Problematyka Leninowska w filatelistyce”, „Osiągnięcia Kraju Rad” itp.

W dniu 24 września 1995 r. nastąpiło uroczyste XII Okręgowej Wystawy Filatelistycznej z okazji 60-lecia I Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej, otwarcia dokonał prorektor wystawy, Tomasz Pasikowski – Prezydent Miasta Grudziądz. Wystawę również zlokalizowano w Muzeum Miejskim w Grudziądzu przy ul. Wodnej 3/5, co znacznie wpłynęło na jej prestiż. Zamknięcie wystawy nastąpiło w dniu 8 października 1995 r. Organizatorem Wystawy było Koło Miejskie, przewodniczącym komitetu organizacyjnego był Zbigniew Kłaczyński, przewodniczącym jury Lech Popielewski. Z okazji wystawy stosowano stempel okolicznościowy, okolicznościową nalepkę „R” 86-300 Grudziądz 1, z nadrukiem: „60-lecie Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej”. Poczta Polska wydała okolicznościową bez nominalową kartkę pocztową: XII Okręgowa Wystawa Filatelistyczna w Grudziądzu – Muzeum – z okazji 60-lecia I Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej. Lech Popielewski wykonał piękne projekty wspomnianej karty pocztowej oraz afisza wystawowego. Wystawcami z Koła Miejskiego byli: Zbigniew Kłaczyński, Henryk Ligmann, Kazimierz Podhorodecki, Edward Wieruszewski i Kazimierz Ziółkowski.

Uroczyste otwarcie XV Okręgowej Wystawy Filatelistycznej upamiętniającej aż trzy rocznice: „50-lecie Koła Miejskiego PZF w Grudziądzu”, „445 – rocznicę Poczty Polskiej” oraz „100-lecie Spółdzielni Mieszkaniowej” w Grudziądzu, nastąpiło w dniu 26 września 2003 r. w sali Klubu „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej w Grudziądzu ul. Moniuszki 13. Otwarcia dokonał prorektor wystawy, Andrzej Wiśniewski – Prezydent Miasta Grudziądza. Zamknięcie wystawy nastąpiło 28 września 2003 r. Organizatorem wystawy było Koło Miejskie, przewodniczącym komitetu organizacyjnego był Zbigniew Kłaczyński, przewodniczącym jury Józef Zieliński. Z okazji wystawy stosowano stempel okolicznościowy, okolicznościową nalepkę „R” 86-300 Grudziądz 1, nadrukiem „XV Okręgowa Wystawa Filatelistyczna – 50-lat Koła Miejskiego PZF w Grudziądzu”. Poczta Polska wydała okolicznościową bez nominalową kartkę pocztową: XV Okręgowa Wystawa Filatelistyczna z okazji 50-lecia Koła Miejskiego PZF w Grudziądzu – Wieża „Klimek” XIII Projekt stempla okolicznościowego, karty pocztowej, nalepki „R” oraz koperty z elementem widokowym wieży Klimek wykonał Zbigniew Kłaczyński.

Wystawcy z Koła Miejskiego: Adrianna Górka (klasa młodzieżowa), Zbigniew Kłaczyński, Henryk Ligmann, Kazimierz Ziółkowski.

Koło Miejskie PZF w Grudziądzu pochwalić się może bogatym dorobkiem wystaw i imprez filatelistycznych.

Grudziądzcy filatelisci przygotowali i brali udział w następujących pokazach: – 6-12.10 1957 r. w holu Urzędu Poczтового Grudziądz 1 z okazji Międzynarodowego

rodowego Dnia Znaczka odbył się I *Pokaz filatelistyczny* członków Koła Nr 2 - 20-27.09. 1958 r. w świetlicy Urzędu Poczтового Grudziądz 1 odbył się *II Pokaz filatelistyczny* członków Koła Nr 2 z okazji 400-lecia Poczty Polskiej. Ekspozycje rozmieszczono w 20 dwustronnych gablotach. Stosowany był stempel okolicznościowy.

- W latach 1961-1962 w holu Urzędu Poczтового Grudziądz 1 odbył się pokaz fragmentów zbiorów członków Koła Nr 2.
- W dniach 6-12 października 1963 r. odbył się *V Pokaz filatelistyczny* z okazji 10-lecia Koła Nr 2 i 20-lecia Ludowego Wojska Polskiego. O podobnej treści był stosowany stempel okolicznościowy.
- W latach 1966-1967 z inicjatywy członków Koła Nr 2 Walentego Hardta i Jana Zalewskiego zorganizowano pocztę szybowcową na trasie Lisie Kąty k. Grudziądza-Elbląg oraz Grudziądz – Toruń. Do każdego lotu stosowano oddzielne stemple okolicznościowe.

Grudziądzcy filateliści odnosili szereg sukcesów jako wystawcy w lokalnych i krajowych wystawach filatelistycznych. Wymienić należy: Karola Burghardta, Edmunda

Jabłońskiego, Zbigniewa Choynowskiego, Kazimierza Ziółkowskiego i Henryka Lig-manna.

Do najbardziej wyróżniających się należy eksponat *Poczty w Grudziądzu* Zbigniewa Klaczyńskiego, nagradzany medalami pozłacanymi i złotymi na wystawach I stopnia oraz medalem dużym srebrnym na Europejskiej Wystawie Filatelistycznej *Euro – Cuprum* oraz drugi wyróżniający się jego eksponat *Poczta Rzeczypospolitej Polskiej w Grudziądzu*.

Na wyróżnienie zasługuje eksponat *Poczty oficerskich obozów jeńców wojennych* Kazimierza Podhorodeckiego, wyróżniony na wystawie I stopnia medalem posrebrzanym.

Do najważniejszych wydarzeń w 65-letniej powojennej historii filatelistyki w Grudziądzu należą:

- 12.12.1996 r. obchody 75-lecia Ruchu Filatelistycznego w Grudziądzu, uświetnione *Wernisażem Filatelistycznym* Zbigniewa Kłaczyńskiego i Henryka Ligmana, odbyły się w Bibliotece Miejskiej im. W. Kulerskiego. Z tej okazji stosowano stempel okolicznościowy oraz kopertę.
- 23 lipca 1998 r., uroczystość w Bibliotece Miejskiej im. W. Kulerskiego z okazji 45-lecia działalności PZF w Grudziądzu, a tym samym 45-lecia Koła Miejskiego, stosowany był stempel okolicznościowy, bez nominalowa finałowa kartka pocztowa.
- 1998 r. *ZNAKI POCZTOWE STOSOWANE W GRUDZIĄDZU OD XVI WIEKU DO 1920 r.* - praca dyplomowa Zbigniewa Kłaczyńskiego napisana na Studium Filatelistyki PZF.
- 14.11.1998 r. uhonorowanie Koła Miejskiego przez Zarząd Główny PZF Złotą Odznaką Honorową PZF.
- 30.11.2000 r. uroczyste obchody 65-lecia I Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej i 50-lecie Polskiego Związku Filatelistów. Z tej okazji dwie bez nominalowe kartki pocztowe.
- 23.11.2002 r. uhonorowanie Koła Miejskiego PZF w Grudziądzu przez Zarząd Główny PZF brązową odznaką *Za Zasługi dla Polskiej Filatelistyki*.
- 14.12.2006 r. obchody 85-lecia Ruchu Filatelistycznego w Grudziądzu uświetnione wydawnictwem Zbigniewa Kłaczyńskiego pt. *Grudziądzki Ruch Filatelistyczny w latach 1921-1953-2006*, odbyły się w Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej. Stosowano stempel okolicznościowy oraz kopertę z grafiką.
- 12.04.2008 r. uhonorowanie Koła Miejskiego PZF w Grudziądzu przez Zarząd Główny PZF srebrną odznaką *Za Zasługi dla Polskiej Filatelistyki*.
- 11.12.2008 r. obchody 55-lecia Koła Miejskiego w Grudziądzu, odbyły się w Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej, z tej okazji koperta z grafiką oraz karta bez nominalowa.
- 23.09.2010 r. uroczyste spotkanie z okazji rocznicy 75-lecia I *Grudziądzkiej Wystawy Filatelistycznej*, stosowano datownik okolicznościowy, kartę bez nominalową, znaczek personalizowany.
- 15.09.2011 r. obchody okazji 90-lecia Ruchu Filatelistycznego w Grudziądzu. Stosowano stempel okolicznościowy i kopertę z grafiką.

Od 2016 roku do lipca 2018 roku nie podjęto działań organizacyjnych związanych z propagowaniem filatelistyki przez Koło Miejskie w Grudziądzu.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.